

EVROPSKI KODEKS PONAŠANJA LOKALNIH I REGIONALNIH IZABRANIH PREDSTAVNIKA

PREAMBULA

KONGRES LOKALNIH I REGIONALNIH VLASTI SAVETA EVROPE,

- *naglašavajući da izabrani lokalni i regionalni predstavnici obavljaju svoje dužnosti u okviru prava i u skladu sa mandatom koji su dobili od svojih birača i da su odgovorni lokalnom i regionalnom stanovništvu u celini, uključujući i one birače koji nisu za njih glasali;*
- *imajući u vidu to da uvažavanje poverenja birača ide ruku pod ruku sa poštovanjem etičkih standarda;*
- *duboko zabrinut zbog sve većeg broja pravnih skandala u koje su umešani politički predstavnici, koji su te prestupe učinili pri obavljanju svojih funkcija, a zapažajući da ni izabrani lokalni i regionalni predstavnici nisu imuni na takve prestupe;*
- *u uverenju da će donošenje Kodeksa ponašanja izabranih lokalnih i regionalnih predstavnika stvoriti uslove za izgradnju poverenja između lokalnih i regionalnih političara i građana;*
- *ubedjen da izgradnja poverenja predstavlja neophodan uslov za uspešno obavljanje funkcija izabranih predstavnika;*
- *primećujući da se zakonodavstvo sve više i sve učestalije dopunjuje pravilima ponašanja u različitim oblastima, kao što su trgovački odnosi, bankarski odnosi, administracija;*
- *verujući da je dužnost izabranih lokalnih i regionalnih predstavnika da i u različitim sferama svoje odgovornosti preduzimaju slične korake;*
- *u uverenju da će definisanje etičkih obaveza lokalnih i regionalnih izabranih predstavnika, u formi kodeksa ponašanja, razjasniti njihovu ulogu i odgovornosti i reafirmisati značaj ovih odgovornosti*
- *u uverenju da takav kodeks mora da obuhvati, u najvećoj mogućoj meri, sve segmente rada izabranih predstavnika;*
- *naglašavajući da pravila ponašanja koja u sebi sadrže takve etičke imperitive moraju da se poštuju;*
- *ukazujući na to da celokupno građansko društvo mora biti uključeno u ponovno uspostavljanje klime poverenja, a i naglašavajući ulogu samih građana i medija u ovom pogledu;*

- potvrđujući princip da izabranim lokalnim i regionalnim predstavnicima ne mogu biti nametnute nikakve obaveze i odgovornosti a da im se pritom ne garantuju uslovi koji će im omogućiti da te odgovornosti obavljaju i pozivajući se, u tom pogledu, na relevantne odredbe Evropske povelje o lokalnoj samoupravi i na Nacrt evropske povelje o regionalnoj samoupravi;

- imajući u vidu zakonodavstvo koje je trenutno na snazi u državama članicama, kao i značajnu aktivnost koja se u ovom trenutku odvija na međunarodnom planu,

PREDLAŽE SLEDEĆI KODEKS PONAŠANJA, KAO OSNOV POLITIČKOG INTEGRITETA IZABRANIH LOKALNIH I REGIONALNIH PREDSTAVNIKA:

POGLAVLJE I - PREDMET

Član 1 - Definicija izabranog predstavnika

U smislu ovog kodeksa, termin "izabrani predstavnik" označava bilo kojeg političara koji ima mandat lokalne ili regionalne vlasti dobijen putem neposrednog izbora (izbor direktnim glasanjem) ili posrednim izborom (izbor od strane lokalnog ili regionalnog saveta na izvršnu funkciju).

Član 2 - Definicija funkcije

U smislu ovog kodeksa, termin "funkcija" označava neposredni ili posredni izborni mandat i sve odgovornosti koje obavlja izabrani predstavnik sa takvim mandatom.

Član 3 - Predmet Kodeksa

Predmet ovog kodeksa je da precizira standarde ponašanja koji se očekuju od izabranih predstavnika u obavljanju njihovih dužnosti i da obavesti građane o standardima ponašanja koje oni imaju pravo da očekuju od svojih izabranih predstavnika.

POGLAVLJE II - OPŠTI PRINCIPI

Član 4 - Primat zakona i opšteg interesa

Izabrani predstavnici obavljaju dužnost po zakonu i u svim slučajevima moraju postupati u skladu sa zakonom.

U obavljanju svojih funkcija, izabrani predstavnici će služiti opštem interesu, a ne isključivo svom direktnom ili indirektnom ličnom interesu ili privatnom interesu pojedinaca ili grupa pojedinaca, sa ciljem postizanja direktne ili indirektno lične koristi.

Član 5 - Ciljevi obavljanja funkcije

Izabrani predstavnici će obavljati svoje funkcije savesno, uz otvorenost i spremnost da odgovaraju za svoje odluke.

Član 6 - Ograničenja u vršenju funkcije

U vršenju svojih funkcija, izabrani predstavnici će poštovati prava i ovlašćenja svih drugih izabranih političkih predstavnika i svih državnih službenika. Oni neće ohrabrivati, niti pomagati drugim političkim predstavnicima ili bilo kom državnom službeniku da prilikom vršenja svojih funkcija krši principe uspostavljene ovim kodeksom.

POGLAVLJE III - POSEBNE OBAVEZE

G l a v a 1. Stupanje na dužnost

Član 7 - Pravila koja vladaju u izbornoj kampanji

Izborna kampanja kandidata imaće za cilj da pruži informacije i objašnjenja o njihovim političkim programima.

Kandidati neće težiti da pribave glasove birača na bilo koji drugi način osim ubedljivom argumentacijom i diskusijom.

Posebno, oni neće pokušavati da pribave glasove time što će klevetati druge kandidate, koristiti nasilje i/ili pretnje, zloupotrebljavati biračke spiskove i/ili rezultate glasanja i pružati i obećavati usluge.

G l a v a 2. Obavljanje dužnosti

Član 8 - Zabrana favorizovanja

Izabrani predstavnici neće vršiti svoje funkcije odnosno koristiti ovlašćenja svog položaja u cilju ostvarivanja privatnog interesa pojedinaca ili grupa pojedinaca, a radi postizanja svoje direktne ili indirektno lične koristi.

Član 9 - Zabrana vršenja vlasti u sopstvenu korist

Izabrani predstavnici neće vršiti svoje funkcije odnosno koristiti ovlašćenja svog položaja u cilju ostvarivanja svojih sopstvenih, direktnih ili indirektnih privatnih ili ličnih interesa.

Član 10 - Sukob interesa

Kada izabrani predstavnici imaju direktan ili indirektno lični interes u materiji koju ispituju lokalni ili regionalni saveti ili izvršna tela, oni će objaviti te interese pre većanja i glasanja.

Izabrani predstavnici će se uzdržati od bilo kakve izjave ili glasanja o pitanjima u vezi s kojima imaju neposredan ili posredan lični interes.

Član 11 - Ograničenje istovremenog obavljanja dve ili više funkcija

Izabrani predstavnici će se povinovati svim važećim propisima koji ograničavaju istovremeno obavljanje dve ili više političkih funkcija.

Izabrani predstavnici neće obavljati druge političke funkcije koje bi ih ometale u obavljanju njihovih funkcija kao izabranih predstavnika.

Oni neće obavljati funkcije, imati izborne mandate, zanimanja ili službene dužnosti koje obuhvataju nadzor nad njihovim sopstvenim funkcijama kao izabranih predstavnika ili koje su oni sami dužni da nadziru u svojstvu izabranih predstavnika.

Član 12 - Vršenje diskrecione vlasti

U vršenju diskrecione vlasti, izabrani predstavnici neće sebi pružati bilo kakvu direktnu ili indirektnu ličnu prednost, ili davati prednost bilo kom pojedincu ili grupi pojedinaca, sa ciljem ostvarivanja direktne ili indirektno lične koristi od toga.

Za svaku svoju odluku, oni će davati iscrpno obrazloženje, uz navodjenje svih činjenica na kojima je ta odluka zasnovana, a posebno - koja pravila i propisi su primenjeni, uz ukazivanje na to da odluka udovoljava tim pravilima i propisima.

U nedostatku pravila i propisa, obrazloženje odluke će obuhvatiti elemente kao što su ukazivanje na njenu uravnoteženost, pravičnost i saglasnost sa opštim interesom.

Član 13 - Zabrana korupcije

Izabrani predstavnici će se u obavljanju svojih funkcija uzdržati od bilo kakvog ponašanja koje bi, po važećem domaćem ili međunarodnom krivičnom zakonodavstvu, moglo da se okarakteriše kao aktivno ili pasivno podmićivanje.

Član 14 - Pridržavanje budžetske i finansijske discipline

Izabrani predstavnici će se pridržavati budžetske i finansijske discipline koja obezbeđuje ispravno upravljanje javnim prihodima, na način regulisan važećim nacionalnim zakonodavstvom.

U obavljanju svojih dužnosti, izabrani predstavnici neće učiniti ništa čime bi proneverili budžetska sredstva i/ili donacije. Oni neće preduzimati ništa što bi moglo dovesti do toga da se budžetska sredstva i/ili donacije koriste direktno ili indirektno u lične svrhe.

G l a v a 3. Prestanak vršenja dužnosti

Član 15 - Zabrana obezbeđivanja određenih službi i poslova

Prilikom obavljanja svojih funkcija, izabrani predstavnici neće preduzimati mere kojima bi sebi obezbedili buduće lične i profesionalne prednosti po prestanku obavljanja funkcije, i to:

- u državnim institucijama ili privatnim firmama nad kojima su vršili nadzor za vreme obavljanja svojih funkcija;
- u državnim institucijama ili privatnim firmama sa kojima su uspostavili ugovorne odnose za vreme obavljanja svojih funkcija;
- u državnim institucijama ili privatnim firmama osnovanim za vreme njihovog mandata, a na osnovu vlasti koja im je poverena.

POGLAVLJE IV - SREDSTVA NADZORA

G l a v a 1. Pri stupanju na dužnost

Član 16 - Ograničavanje i objavljivanje iznosa troškova predizborne kampanje

Kandidati će troškove svoje predizborne kampanje držati u srazmeri i u okviru razumnih granica.

Oni će se uredno pridržavati svih zahteva, predviđenih važećim propisima, koji podrazumevaju da izvor i iznos sredstava namenjenih za finansiranje kampanje, kao i priroda i visina utrošenih sredstava, budu objavljeni.

U nedostatku važećih propisa u ovoj oblasti, oni će, ukoliko se to od njih zahteva, pružiti ove informacije.

G l a v a 2. Obavljanje dužnosti

Član 17 - Deklaracija interesa

Izabrani predstavnici će se uredno pridržavati svih zahteva, predviđenih važećim propisima, koji znače da njihov direktan ili indirektan lični interes, ostali mandati, funkcije ili zanimanja ili promene u njihovoj imovini, budu objavljeni ili kontrolisani. U nedostatku propisa u ovoj oblasti, oni će, ukoliko se to od njih zahteva, pružiti ove informacije.

Član 18 - Saglasnost sa unutrašnjim i spoljnim merama nadzora

U obavljanju svojih funkcija, izabrani predstavnici neće ometati primenu bilo koje mere nadzora koju bi na osnovu svojih legitimnih prava odlučili da primene organi unutrašnje ili spoljašnje kontrole.

Oni će se uredno pridržavati svake privremene ili konačne odluke tih organa.

U obrazloženjima svojih postupaka i odluka koje predstavljaju predmet nadzora, oni će izričito pomenuti postojanje mera nadzora i navesti organa nadležne za njihovu primenu.

POGLAVLJE V - ODNOSI SA JAVNOŠĆU

Član 19 - Objavljivanje i obrazloženje odluka

Izabrani predstavnici će biti odgovorni kompletnom lokalnom stanovništvu za vreme svog mandata.

Izabrani predstavnici će detaljno obrazložiti svaku odluku koju donesu, navodeći sve činioce na kojima je odluka zasnovana, a posebno pravila i propise koji su primenjeni i ukazujući na to u kom smislu je ta odluka u skladu sa tim pravilima i propisima. U slučaju kada je takva informacija poverljiva, razlozi za to će biti objašnjeni.

Izabrani predstavnici će uredno odgovarati na bilo koji javno izrečeni zahtev koji se odnosi na obavljanje njihovih funkcija, obrazloženje njihovih postupaka ili funkcionisanje službi i organa za čiji rad oni snose odgovornost.

Oni će podržavati i podsticati sve postupke i mere koje znače transparentnost u vršenju njihove funkcije i u funkcionisanju službi i organa za čiji rad su odgovorni.

POGLAVLJE VI - ODNOSI SA ZAPOSLENIMA U LOKALNOJ UPRAVI

Član 20 – Postavljenja

Izabrani predstavnici će preduzeti mere da spreče bilo koje postavljenje administrativnog osoblja koje nije zasnovano na principima priznavanja vrednosti i profesionalne sposobnosti i/ili koje ima cilj različit od ciljeva i potreba službe.

U slučajevima imenovanja ili unapredjenja, izabrani predstavnici će donositi objektivne i razumne odluke, pokazujući punu odgovornost.

Član 21 - Poštovanje uloge zaposlenih u lokalnoj upravi

U obavljanju svojih funkcija, izabrani predstavnici će uvažavati ulogu zaposlenih u lokalnoj upravi koji su im podređeni, bez predrasuda u pogledu legitimnog sprovođenja svog hijerarhijskog autoriteta.

Oni neće zahtevati od zaposlenih u upravi da preduzimaju ili da propuste da preduzmu bilo kakve radnje, kojima bi sebi omogućili direktnu ili indirektnu ličnu prednost, ili dali prednost pojedincima ili grupama pojedinaca, sa ciljem ostvarivanja direktne ili indirektno lične koristi.

Član 22 - Unapredjenje uloge zaposlenih u lokalnoj upravi

U obavljanju svojih funkcija, izabrani predstavnici će obezbediti da se uloga i zadaci zaposlenih u lokalnoj upravi, koji su njima potčinjeni, ostvaruju u potpunosti.

Oni će ohrabrivati i podsticati sve mere i aktivnosti koje doprinose unapredjenju u obavljanju poslova službi ili odeljenja za čiji rad su odgovorni i za motivaciju osoblja koje taj rad obavlja.

POGLAVLJE VII - ODNOSI SA MEDIJIMA

Član 23

Izabrani predstavnici će vredno, pošteno i u potpunosti odgovarati na sve zahteve medija za davanje informacija vezanih za obavljanje njihovih funkcija, ali neće pružiti nijednu poverljivu informaciju ili informaciju koja se tiče privatnog života izabranih predstavnika ili trećeg lica.

Oni će ohrabrivati i podsticati sve mere koje imaju za cilj unapredjenje medijskog praćenja njihovih aktivnosti, obavljanja njihovih funkcija i funkcionisanja službi i odeljenja za čiji rad su odgovorni.

POGLAVLJE VIII - OBAVEŠTAVANJE I PODIZANJE SVESTI

Član 24 – Upoznavanje izabranih predstavnika sa sadržinom Kodeksa

Izabrani predstavnici će učiniti sve što je potrebno kako bi pročitali i razumeli sve odredbe ovog kodeksa i ovde pomenute principe i daće izjavu da su spremni da se rukovode odredbama ovog kodeksa.

Član 25 – Upoznavanje sa sadržinom Kodeksa u javnosti, medju osobljem lokalne uprave i u medijima

Izabrani predstavnici će podržati i podsticati sve aktivnosti usmerene ka promociji ovog kodeksa medju zaposlenima koji su im potčinjeni, u javnosti i medijima, a s ciljem unapredjenja svesti o ovde sadržanim principima.